

3.) Školská taška

Ročník: 6. ročník ZŠ

Tematický celok: Desatinné čísla; početné výkony (operácie) s desatinnými číslami

Téma GV: Globálne problémy a rozvojová spolupráca (chudoba)

Čas: 45 minút

Pomôcky: kópia Pracovného listu 1 pre každého žiaka; kópia Pracovného listu 2 pre každú skupinu; kalkulačky

- Ciele:**
- precvičiť si počítanie s desatinnými číslami a zaokrúhľovanie
  - uvedomiť si prítomnosť chudoby vo svete a jej následky na život v danej krajine
  - rozvíjať svoje kritické myslenie

Postup:

Evokácia – 5 minút

- 1** Rozdeľte žiačky a žiakov do 4 – 5 členných skupín (techniky na rozdeľovanie nájdete v úvode metodické príručky). Každá skupina si vopred vyberie jednu osobu, ktorá ju bude zastupovať. (Odporúčanie: V každej skupine by mala byť aspoň jedna zdatná matematická alebo zdatný matematik.)

Uvedomenie – 30 minút

- 2** Rozdajte žiačkam a žiakom článok z Pracovného listu 1. Zadaťte im úlohu, aby si článok prečítali a vypísali do zošita údaje, ktoré pokladajú za dôležité. Na prácu s textom im dajte 5 - 7 minút.
- 3** Zapísané údaje si žiačky a žiaci porovnajú v rámci svojej skupiny a postupne ich prezentujú pred celou triedou prostredníctvom svojho hovorca/hovorkyne. Prezentované údaje zapisujú na tabuľu.
- 4** Rozdajte do každej skupiny sadu úloh z Pracovného listu 2 a upozornite žiačky a žiakov, že majú na ich riešenie 10 – 15 minút, pričom využijú doplňujúce údaje o cenách a údaje z textu, ktorý čítali.
- 5** Keď skupiny vyriešia úlohy, ich zvolené hovorkyne a hovorcovia napíšu na tabuľu výsledky úloh, čím prebehne kontrola výsledkov.

Reflexia - 10 minút

- 6** Na základe zistených výpočtov diskutujte so žiačkami a žiakmi o nasledujúcich otázkach:
- Akú krajinu možno považovať za chudobnú?
  - Patrí Afganistan medzi chudobné krajiny?
  - Patrí Slovensko medzi chudobné krajiny?
  - V čom je medzi nimi rozdiel?

- Môžu bohatšie krajiny pomáhať chudobnejším? Ak áno, ako?
- Poznáte nejaké organizácie, ktoré pomáhajú chudobným krajinám?
- V čom spočíva ich pomoc?
- Viete povedať, koľko asi stojí školská taška vybavená podobne ako tá vaša?
- Stačilo by vám vaše vreckové na zakúpenie všetkých pomôcok do školy?

Odporučte žiačkam a žiakom, aby si riešenie úloh rozdelili medzi seba, aby nepočítal každý sám, inak prácu nestihnú. Odpovede na posledné dve otázky z reflexie môžete využiť ako zadanie domácej úlohy.

Príklady z Pracovného listu 2 sa počítajú s kurzom 1 € = cca 1,4 \$ (tomu zodpovedajú aj výsledky). Kurz môžete prípadne aktualizovať.

Riešenie:

1. 56 Afg
2. 1800Afg., 32 €
3. 57375 dolárov
4. 390 Afg
5. 8,8 €
6. 167 Afg
7. 12,5 dolára
8. 348 €
9. 2 doláre

Pracovný list 1

Michal Hvorecký:

Najchudobnejšia banka na svete

Banky sa zväčša nachádzajú na dobre viditeľných, prestížnych miestach, v honosných, pre-sklených priestoroch, ktorých umelosť ešte dotvárajú plagáty prehnane šťastných klientov. Lenže táto banka v Kábule našla útočisko v malej temnej miestnosti za školou Aschiana.

V provízorne zariadenej izbe s dvoma starými počítačmi čakali na rozheganých pohovkách štyri deti. Stretli sa tam dve Paštúnky, Uzbek a Hazar, teda tri národnosti, ktoré kruto bojovali v občianskej vojne. Dvanásťročný Nadžibulah sedel za stolom pred otvorenou knihou s účtami a s vážnym výrazom na tvári klientov postupne volal k sebe.

Dve kamarátky nespájalo len rovnaké meno Parwana, ale aj rovnaká práca – obe na uliciach hlavného mesta Afganistanu predávajú žuvačky. Konkurencia je obrovská, lebo v Kábule pracuje asi stotisíc detí, preto dievčatá v ten deň zarobili iba štyridsať afghani, asi jeden americký dolár.

Peniaze si prišli uložiť na účty. Na dnes už jedlo mali, preto zárobok odložili na horšie časy. Jedna má trinásť a druhá desať rokov, ale do ich tváří sa zapísali skúsenosti dospelých. Do školy ešte nechodili, pretože by sa neuživili, ale raz by chceli...

Nadžibuláh zapísal vklady, a ak si s niečím nevedel rady, poradila mu Arzoo, devätnásťročná sociálna pracovníčka, jediná zamestnankyňa Detskej rozvojovej banky.

„Účty si tu otvorilo tisíc sedemsto kábulských detí. Ak sa im podarí nasporiť aspoň pár desiatok dolárov, vieme im poskytnúť výhodný úver na kúpu školských pomôcok alebo teplého oblečenia,“ vysvetlila Arzoo a dovolila mi nazrieť do účtovnej knihy.

Najviac za rok nasporila Sabera, v deň mojej návštevy mala na konte 45 dolárov. „Nie je to v istom zmysle podporovanie detskej práce?“ spýtal som sa. „Chápem, čo myslíte, ale tu deti makajú od troch rokov a tak skoro sa to nezmení. Je to smutný fakt našej krajiny po tridsiatich rokoch vojny. Takto ich motivujeme, aby ich nelákal predaj drog, pašovanie alkoholu alebo pornografia.“

V Detskej rozvojovej banke sa nepodpisujú desaťstranové zmluvy zrozumiteľné iba znalcom práva a propagačné letáky nemajú vysvetlenia napísané mikroskopickým písmom. V živote som už vyskúšal mnoho finančných inštitúcií v rôznych krajinách, no ešte nikdy som nenavštívil takú chudobnú, a pritom takú zmysluplnú a dôležitú banku.

Pracovní list 2

1. Vypočítajte, koľko afgáni by ste dostali za 1 € pri návšteve Afganistanu.
2. Vypočítajte, koľko afgháni má nasporené Sabera. Koľko je to € ? Zaokrúhlite na celé čísla.
3. Koľko dolárov mali nasporené deti v tejto banke, ak má polovica detí priemerne 30 dolárov, polovica zo zvyšku má 35 dolárov a zvyšok detí má nasporených 40 dolárov?
4. Vypočítajte, koľko afgháni potrebuje dieťa na nákup tašky a jej výbavu, ak potrebuje tri zošity, dve perá, jednu ceruzku, strúhadlo, dve pravítka a jednu gumu.
5. Sabera sa rozhodla, že si dá ušiť uniformu do školy. Látku si už kúpila. Vypočítajte, koľko eur potrebuje Sabera, aby si ju mohla dať ušiť. Zaokrúhlite na desatiny.
6. Otec v Afganistane dostane mesačne výplatu až 8 000 afgáni. Polovicu z výplaty musí dať na stravu a 3 000 afgháni na iné výdavky. Koľko celých afgháni by si mal odkladať mesačne, aby o rok mohol kúpiť látku a dať ušiť uniformu dvom svojim a dvom sestri-
ným deťom?
7. Vypočítajte, koľko dolárov je treba spolu na nákup látky a ušitie jednej uniformy.
8. Koľko eur by stála výroba školských uniforiem pre triedu, kde chodí 39 detí? Využite výsledky úlohy 7.
9. Parwana predávala jeden druh žuvačiek po 1,48 afgháni a Sabera iný druh po 1,28 afgháni. Obe predali po 75 kusov. Koľko celých dolárov si mohli spolu večer uložiť do banky, ak každá prinesie rodičom 50 afgháni pre mladších súrodencov?

Ceny:

1 dolár = asi 40 afghání (mena v Afganistane, 1 afg =100 pulov), 1 € = asi 1,4 dolára

- zošit 80 Afg
- ceruzka 5 Afg
- pero 10 Afg
- uniforma 250 Afg (šitie)+ 250 Afg (látka) - uniforma im väčšinou vydrží niekoľko rokov
- školská taška 100 Afg
- strúhadlo 2 Afg
- pravítko 10 Afg
- guma 3 Afg